עין משפט נר מצוה

י א מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ב:

יא ב ג ד מיי' שם הלכה טו:

לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה דאמרינן °ביתא כמאן דמליא דמיא אבל שאינו מקורה לא וכ"ת הכא נמי במקורה התינח ברשות היחיד מקורה, בר"ה מקורה מי חייב *והאמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי אבא א"ר הונא אמר רב המעביר חפץ ד' אמות בר"ה מקורה פטור לפי שאינו דומה לדגלי מדבר, אלא א"ר זירא הא מני אחרים היא דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב, עקר ממקומו וקבל פטור עמד במקומו וקבל חייב הא בעינן הנחה על גבי מקום ד' וליכא אלא שמע מינה לא בעינן מקום ארבעה ודילמא הנחה הוא דלא בעינן הא עקירה בעינן, והנחה נמי דילמא דפשיט כנפיה וקיבלה דאיכא נמי הנחה? אמר רבי אבא מתניתין (א) כגון (שקבל בטרסקל) והניח ע"ג טרסקל דאיכא נמי הנחה, והא ידו קתני? תני טרסקל שבידו התינח טרסקל ברשות היחיד אלא טרסקל שבר"ה, רה"י הוא, לימא דלא כרבי יוסי בר' יהודה דתניא *רבי יוסי בר' יהודה אומר נעץ קנה בר"ה ובראשו טרסקל זרק ונח על גביו חייב דאי כר' יוסי בר' יהודה פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני אמאי חייב, מרה"י לרה"י קא מפיק? אפילו תימא רבי יוסי בר' יהודה התם למעלה מי' הכא למטה מי', קשיא ליה לר' אבהו: מי קתני טרסקל שבידו והא ידו קתני? אלא א"ר אבהו כגון ששלשל ידו למטה מג' וקבלה, והא עומד קתני? בשוחה ואיבעית אימא בגומא ואב"א בננס °אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן כל הני? אלא אמר רבא **ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן זרק חפץ ונח בתוך ידו של חבירו חייב מאי קמ"ל ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא? מהו דתימא ה"מ היכא דאחשבה הוא לידיה אבל היכא דלא אחשבה הוא לידיה אימא לא, קא משמע לן. א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור תניא נמי הכי אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור בעי ר' יוחנן זרק חפץ ונעקר הוא ממקומו וחזר וקיבלו מהו? מאי קמבעיא ליה? אמר רב אדא בר אהבה שני כחות באדם אחד קא מבעיא ליה - שני כחות באדם אחד דמי וחייב או דילמא (ב) כשני בני אדם דמי ופטור, תיקו. א"ר אבין א"ר יוחנן הכניס ידו לתוך חצר חבירו וקיבל מי גשמים והוציא חייב, מתקיף לה ר' זירא מה לי הטעינו חבירו מה לי הטעינו שמים, איהו לא עביד עקירה? לא תימא קיבל אלא קלט, והא בעינן עקירה מעל גבי מקום ד' וליכא? אמר רבי חייא בריה דרב הונא כגון שקלטה מעל גבי הכותל, על גבי כותל נמי והא לא נח? כדאמר *רבא בכותל משופע הכא נמי בכותל משופע, והיכא איתמר דרבא? אהא דתנן

היה

מקורה. שיש לה גג: **כמאן** (ב) **דמלי**. דבר סתום מכל צד הוי כמלא תפלים עד גגו דאין אוירו חשיב אויר הלכך כל הזורק לתוכו הוי כמונח: **פטורה רה"י**. דבע"ה אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה במקורה: **לדגלי מדבר**. וכל מלאכות דשבת ממשכן גמרי לקמן מדנסמכה פרשת שבת לפרשת משכן בויקהל: **הא מני**. דלא בעי מקום ד' אחרים היא: **עמד במקומו**. זרק חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק דהיאו עבד עקירה והנחה: **עקר**. המקבל ממקומו ורץ לקראת החפץ וקבלו: **פטור**. הזורק דלא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט כנפיה**. *פרס בגדו דהוי ד': **טרסקל**. סל: **רשות היחיד הוא**. ואמאי מחייב משום הוצאה: **לימא**. מתניתין דלא חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי ברבי יהודה: **וזרק**. מרשות הרבים: **ונח על גביו חייב**. דאע"ג דלמטה לא הוי קנה רחב ד' הואיל ובראשו ארבע אמרינן גוד אחית מחילה והוי רה"י גמור: **למעלה מי'**. הוי רה"י הואיל ורחב ד': **שלשל**. השפיל כמו *היה משלשל בחבל: **למטה מג'**. דהויא כקרקע: **והא עומד קתני**. העני עומד בחוץ והא יושב הוא: **בשוחה**. כופף עצמו: **ואיבעית אימא**. בעומד בגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל תנא כו'**. טרח התנא בכל זאת ולא היה לו להודיענו דמוציא מרשות לרשות חייב אלא על ידי דברים הללו שאין דרכן בכך לתני פשט כנף בגדו לפנים דהוי ד': **היכא דאחשבה**. זה העושה מלאכה נתכוון לתתה ליד חבירו כי מתניתין: **אבל היכא דלא אחשבה**. שהלכה ונחה מעצמו ביד חבירו דהאי דזריק לא אחשבה ליד חבירו לאנוחה בגווה דלא נתכוון לכך: **עמד**. המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק: **פטור**. הזורק דלא עביד הנחה: **מאי קמיבעיא ליה**. מאי ספיקא איכא מאיזה טעמא יפטור הא עבד עקירה והנחה: **כשני בני אדם דמיא ופטור**. דהוו להו שנים שעשאוה דכיון שלא הניח החפץ לילך עד מקום הילוכו ולנוח אלא רץ אחריו ועכבו הויא ליה עקירה קמייתא בלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו**. דפטר ליה תנא דמתניתין דקתני או שנתן לתוכה והוציא שניהן פטורין: **לא תימא קיבל**. פשט ידו וירדו לתוכה דלא עבד מעשה: **אלא אימא קלט**. השתא סלקא דעתך כשהיה הקילוח יורד הכה בידו אחת וקבלו בחברתה דעבד ליה עקירה:

לא מחייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה. נראה לרשב"א דמשמע ליה מדלא נקט מרשות היחיד לרה"י ורשות הרבים באמצע כמו בפלוגתא דר"ע ורבנן וההיא דגיטין פ' הזורק (ד' עט: ושם) גבי היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה כו' וקאמר כמאן כרבי דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא לא סברי דרב ושמואל דהכא דאמרי דלא חייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה ולדידהו צריך לשנויי דהתם משום אינטורי כדמשני התם אליבא דרבנן אפילו תימא רבנן כי פליגי רבנן לענין שבת אבל הכא משום אינטורי כו':

אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק. ואפילו משום מושיט ובדיוטא אחת לא מחייב °לפי הירושלמי דמצריך שיקבלט שני מידו:

כאן למטה מי'. וא"ת נהי דרשות היחיד לא הוי ר"ה נמי לא הוי אלא ככרמלית כמו עמוד גבוה שלשה ורחב ד' ואמאי חייב ויש לומר דאין כרמלית בכלים כמו שפירש רש"י לקמן גבי היתה קופתו מונחת כו' קשה לר"י מה עלה על דעתו של המקשן דע"כ ידע דמתניתין מיירי למטה מי' בלא פירכא דר' יוסי בר' יהודה *דכל למעלה מי' הוי מקום פטור ולא מחייב לכ"ע וא"כ מאי פריך מרבי יוסי ברבי יהודה הא מילתא דפשיטא היא דלמטה מי' לא הוה רה"י דהא תנן לקמן בהזורק (לקמן ד' צט.) חולית הבור והסלע שהם גבוהים י' ורחבים ד' הנוטל מהן והנותן על גבן חייב פחות מכן פטור ופשיטא דרבי יוסי ברבי יהודה לא איירי אלא למעלה מי':

כגון ששלשל ידו למטה מג' וקבלה. וקסבר רבי אבהו דאגד יד שמיה אגד דאי לא הוי שמיה אגד מאי איריא דנטל עני מתוכה אפילו נתן בעה"ב לתוכה יהא חייב העני כשהוציא כיון דיד העני מיירי נמי דהוה למטה מג' דמסתמא יד בעה"ב ויד עני איירי בענין אחד דהא כי נטל מתוך ידו של בעה"ב דהוי למטה מג' הויא יד עני נמי למטה מג' ובכהאי גוונא אפילו נותן בעה"ב לתוך יד העני יהא חייב: **בגומא**. צריך לפרש בגומא שהיא רשות הרבים כגון שרבים משתמשים בה למ"ד תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש (לקמן ד' ח:) או בענין שמהלכים שם רבים אבל גומא שהיתה כרמלית או מקום פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה לרשות הרבים לא הויא כרה"ר דבתר גופו גריר אע"פ שהיא למטה מג' כיון דסבר אגד יד שמיה אגד כדפי':

ה"מ היכא דאחשבה לידיה. וא"ת ולימא הך ולא ההיא דלעיל וי"ל דה"א דוקא לענין הנחה חשובה כד' על ד' אבל לגבי עקירה לא:

כשני בני אדם דמי ופטור. פי' כי היכי דבשני בני אדם פטור הראשון משום דלא עבד כלל הנחה ה"נ כיון שחטפו מהילוכו ולא הניח החפץ ללכת עד מקום הילוכו לא הויא הנחה דלא נח מכח הזורק או דילמא כאדם אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה חייב ולא דמי לשנים שעשאוה ור"ח גריס איפכא כשני בני אדם דמי וחייב דאמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה"נ כי קבלה הוא עצמו ולא חטפה מהילוכו ליחייב דהא איתעביד מחשבתו או דילמא כאדם אחד דמי ופטור דהוי כמו שנותן מימינו לשמאלו דאע"פ שהעבירה ד' אמות פטור:

רבינו חננאל

ואוקמה ר' זירא כאחרים. דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל אפי' בידו חייב. ש"מ לא בעי מקום ד'. ודחינן כגון שפשט כנפיה וקיבלה דאית בכנפיה מקום ד'. ואמרי' מתני' נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד'. פי' טרסקל טאבק. איני והא קיי"ל דטרסקל ברשות הרבים רה"י הוא. נימא דלא כר' יוסי ב"ר יהודה. אפי' תימא ר' יוסי ב"ר יהודה היא מתני' דתני נעץ קנה ברה"ר והניח בראשו טרסקל [וזרק] מרה"ר ונח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נתון למעלה מי' שאין רה"ר למעלה מי'. מתני' בטרסקל שבידו למטה מי' ודחי' לה. ואוקמה ר' אבהו כגון ששלשל ידו למטה מג' וקיבלה. דכל פחות מג' כלבוד דמי. וכאלו בקרקע הניח והאי העני עומד בשוחה כדכתיב (ישעיה ס) והלכו אליך שחוח. והוא פי' כפוף כדכתיב (שם נח) הלכוף כאגמון ראשו. פי' בגומא בור כדכתיב חופר גומץ. גומץ וגומא הכל אחד הוא. וננס קצור בקומתו. ונדחו אלו כולם. ואוקמא רבא הכי. ואמר האי סבר ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. וכן א"ר יוחנן

רב נסים גאון

אמר ר' אבהו כגון ששלשל בידו למטה מג' וקיבלה ועיקר דבריהן במשנה אבל בתוספתא במס' כלאים ועירובין וסוכה אמרו כל פחות מג' כלבוד דמי ואם היתה ידו של עני סמוכה לארץ בפחות מג' לדברי ר' אבהו והניח בעל הבית בתוכה הרי אלו כאילו הניח בארץ ובמקום שיש בו ד' חייב וכבר אמרנו בברכות בפרק ג' (דף כה) כל פחות מג' כלבוד דמי והלכתא גמירי לה כמו שאמרו בפרק הזורק (דף נז) ואמרו עוד בעירובין ובסוכה ולדוכן ולדופן עקומה:

לקמן נח.

ס"א כף

[מכות ז.] ושם איתא נתכים

*הערה: עכשו מעמידים את המשנה בענין מקום ד'

לקמן קא. עירובין לג:

כתובות לא:

יש גורסין רבה

אמר מהרש"ם דמעיקרא ס"ד דמתני' איירי למעלה מי' ושולי הכלכלה למטה מי' ול"ל גוד אחית והוי שולי הכלכלה רשות הרבים [תוס' ישנים]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ר' אבא מתני' נמי כגון (שקבלה בטרסקל) תא"מ ונ"ב ס"א שעקר' מטרסקל: (ב) רש"י ד"ה כמאן דמלי דמי דבר:

גליון הש"ס

גמ' ביתא כמאן דמליא כו'. עירובין ד' פו ע"ב: שם אמר רבא איכפל תנא לאו עיקר כו'. זבחים פו ע"א. וק"ל דדילמא מש"ה נקט ידו דאיירי ע"כ בלמטה ומוכח מזה דאגד יד שמיה אגד: תוס' ד"ה אמאי חייב וכו' לפי הירושלמי וכו' סוכה לעיל ג ע"א תוס' ד"ה בעשותה:

מתקיף

*היה קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו: היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו: עד שלא הגיע לי' טפחים גוללו אצלו, משהגיע לי' טפחים הופכו על הכתב והוינן בה אמאי הופכו על הכתב *הא לא נח, ואמר רבא בכותל משופע, אימור דאמר רבא בספר דעביד דנייח, מים מי עבידי דנייחי? אלא אמר רבא כגון שקלט מע"ג גומא, גומא פשיטא! מהו דתימא מים ע"ג מים לאו הנחה הוא קמ"ל, ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא: מים ע"ג מים היינו הנחתן, אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתו, בעי רבא *אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים - בתר אגוז אזלינן והא נייח או דילמא בתר כלי אזלינן והא לא נייח, דנייד? תיקו. שמן שצף ע"ג יין = מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן *דתנן שמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד ר' יוחנן בן נורי אומר שניהם מחוברים זה לזה: א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן היה טעון אוכלים ומשקין ונכנס ויוצא כל היום כולו אינו חייב עד שיעמוד אמר אביי והוא שעמד לפוש, *ממאי? מדאמר מר תוך ד' אמות עמד: לפוש=פטור, לכתף=חייב, חוץ לד' אמות עמד: לפוש חייב לכתף פטור, מאי קמ"ל שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך, הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא *דאמר רב ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן (א) המעביר חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור - שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך? אמוראי נינהו מר אמר לה בהאי לישנא ומר אמר לה בהאי לישנא: ת"ר המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר בשלמא *בן עזאי קסבר מהלך כעומד דמי אלא רבנן נהי נמי דקסברי מהלך לאו כעומד דמי היכא אשכחנא כה"ג דחייב? א"ר ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן

מידי

קורא בספר. כל ספרים שלהם עשוים כמגילה: **ונתגלגל הספר מידו.** וראשו אחד בידו: **גוללו אצלו.** ובפרק בתרא דעירובין מוקים לה באיסקופת כרמלית כגון גבוה ג' ורחבו ד' ורשות הרבים עוברת לפניו דאי נפל כוליה מידיה ומהדרי ליה מרה"ר לאיסקופה לאו חיוב חטאת איכא הלכך השתא דראשו אחד בידו ואין כאן עקירה אפילו משום שבות נמי לא גזור: **היה קורא בראש הגג.** שהוא רה"י: **ונתגלגל הספר מידו.** וראשו אחד בידו: **עד שלא הגיע.** ראש התחתון: **לי'.** התחתונים שהוא אויר ר"ה גוללו אצלו: **הגיע לי'.** אסור לגוללו דגזור רבנן משום שבות היכא דאוגדו בידו אטו היכא דנפק מידיה כוליה דלא לייתיה דאיכא חיובא דאורייתא: **הופכו על הכתב.** כתבו לצד הכותל והחלק כלפי ר"ה שלא יהא מוטל כל כך בבזיון: **והא לא נח.** ואמאי אסור לגוללו אצלו: **משופע.** בולט מלמטה ומצר מלמעלה דנח ליה על אותו שיפוע: **מי עבידי דנייחי.** אלא בדבר שיש לו תוך: **מהו דתימא.** לאו היינו הנחתן דתהוי עקירתו עקירה דהא ניידי ואזלו: **קמ"ל.** דהיינו הנחתן ועקירתן עקירה: **שמן שצף ע"ג יין.** ועקר השמן והוציאו לר"ה וה"ה ע"ג מים לענין שבת אבל לענין תרומה לא סגי דלא נקט יין: **מחלוקת רבי יוחנן ורבנן דהכא שמן.** של תרומה: **שצף ע"ג יין.** של תרומה: **טבול יום.** פוסל את התרומה מן התורה ביבמות בפ' הערל (דף עה.): **לא פסל אלא שמן בלבד.** לפי שאינו חבור זה לזה ושמן פסול הוא ולא טמא הילכך לא פסיל ליה ליין ולענין שבת נמי הוי כדבר אחר הצף על המים דלאו היינו הנחתו: **היה טעון אוכלין ומשקין.** משמע שלא טענו לכך אלא היה טעון ברה"י כדי להוליכו מזוית לזוית (ב) (או מבעוד יום) ומשעקר רגליו נמלך ויצא ונכנס כל היום כולו: **אינו חייב עד שיעמוד.** ואח"כ יעקור עצמו לצאת דעמידת גופו ודאי (ג) כעמידת חפץ דמי הלכך כי עמד ועקר ע"מ לצאת מיחייב אבל בלא עמידה ליכא עקירה אלא עקירה ראשונה והיא לא היתה ע"מ לצאת והתורה לא חייבה אלא מלאכת מחשבת וגמרינן ממשכן שיתכוין לעשות המלאכה אבל לא יודע שהוא שבת או כסבור שמלאכה זו מותרת: **והוא שעומד לפוש.** לנוח דהיא הויא עמידה ועקירה דבתרה הוי עקירה אבל עומד לכתף לתקן משאו על כתיפו לאו עמידה היא: **מדאמר מר.** רבה דהוא רביה דאביי: **תוך ד' אמות.** המעביר ד' אמות ברה"ר ועמד תוך ד' אמות לפוש וחזר והשלים והניח או עמד שם: **פטור.** שלא העביר ד' אמות בעקירה אחת ואם לכתף עמד בתוך הד' אמות וכשהשלים ד' אמות הניח או עמד שם לפוש חייב (ד) ועמידה דתוך ד' לאו עמידה היא שהיתה לכתף: **חוץ לד' אמות.** המעביר ד' אמות שלימות ועמד חוץ לד' אמות אם לפוש עמד הוי הנחת גופו כהנחת חפץ ואם לכתף עמד אין זו עמידה ואם נטלה אחר מידו אחרי כן שניהם פטורין: **אמוראי נינהו.** ר' אלעאי ור' אמי: **מר אמר לה בהאי לישנא ומר אמר לה בהאי לישנא.** ומיהו ר' יוחנן חדא זימנא אמרה: **חנות.** רה"י: **פלטיא.** רחבה והוא רה"ר: **דרך סטיו.** מקום איצטבאות שיושבים סוחרים ושם כרמלית עליה דלאו להילוכה הוא כרה"ר: **חייב.** הואיל ולא עמד בסטיו לפוש אין כאן הנחה אלא בפלטיא: **ובן עזאי פוטר.** כדמפ' קסבר מהלך כעומד דמי וכמאן נעקר מרה"י ומונח בסטיו ועוקר (ה) מסטיו ומניח ברה"ר: **היכא אשכחן כה"ג.** דמפסקא רשותא אחריתי מיחייב, דילמא לא חייב' רחמנא אלא במוציא מרה"י לר"ה בהדיא:

מידי

היה קורא בספר על האסקופה. ואם תאמר ולרבא בפרקין דלא גזר בכרמלית גזירה לגזירה גבי לא יצא החייט במחטו (לקמן ד' יא:) מאי איריא ספר אפילו כל מילי נמי שרי באגדו בידו כיון דאפילו באין אגדו בידו לא אסור אלא מדרבנן ואי אפשר לאוקמה אלא באסקופת כרמלית כדמסיק אביי בפרק בתרא דעירובין (דף צח: ושם) וי"ל דנקט ספר לאשמעינן אפילו ספר אם אין אגודו בידו אסור לאפוקי רבי שמעון דאמר התם כל דבר שהוא משום שבות אינו עומד בפני כתבי הקודש: **בכותל** משופע. אור"י דאיירי כגון שרבים מכתפים עליו דהוי רה"ר: **אגוז** ע"ג מים לאו היינו הנחתו. ואע"ג דאמרינן בפ"ק דב"מ (דף ט: ושם) ספינה מינח נייחא ומיא הוא דקא ממטי לה לגבי קנין שאני דלא אקרי חצר מהלכת דחצר ילפינן מיד *ויד נמי איהו דקא מסגי תותה וקא ממטי לה אבל הכא ממשכן ילפינן ושם לא היה מסתמא אלא כדרך שמצניעים חפצים בני אדם ובעי אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים אם הוא דרך כך להצניע חפצים או לא אע"ג דודאי לאו כמונח דמי דקי"ל רכוב כמהלך דמי ובריש פרק בתרא (דף קנג:) משמע נמי דאם נותן על אדם כשהוא מהלך דלא חשיב הנחה *דקאמר מניחו עליה כשהיא מהלכת ונוטל ממנה כשהיא עומדת ואמרינן נמי בהמוציא (לקמן דף פ.) הוציא דיו כשיעור שתי אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב כתיבתם זו היא הנחתם משמע דוקא כתבן שהניחן במקום שישארו שם לעולם אבל אם שפך לכלי אחר לא חשיב הנחה כיון שהוא מהלך: **רבי** יוחנן בן נורי אומר שניהם כו'. מדנקט טבול יום ולא נקט שני משמע דשמן חשיב משקה דשני אחר מטמא משקין להיות תחלה וכן משמע בפ"ק דפסחים (דף יד: ושם) ומה שקשה ממנחות פירשתי שם בפסחים: **בשלמא** לבן עזאי מהלך כעומד דמי. קשה לר"י מה צריך להאי טעמא לימא בשלמא לבן עזאי לא אשכחנא כה"ג דמיחייב כדפריך מהא טעמא לרבנן דאי משום דמודה בזורק קאמר האי טעמא הא אכתי לא ידע דמודה בזורק דאי ידע לפרוך נמי לבן עזאי אזורק ומושיט היכא אשכחן כו' ותירץ ר"י דה"ק בשלמא לב"ע אפילו משכחת כה"ג במשכן פטור דמהלך כעומד דמי אלא לרבנן תקשה היכא אשכחן כו' *ובירושלמי פריך על דעתיה דבן עזאי אין אדם מתחייב על ד' אמות ברה"ר לעולם דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטר ומשני משכחת לה בקופץ והש"ס דידן לא חשיב לה פירכא כדאמר בהזורק (לקמן דף צז:) דד' אמות ברה"ר הלכתא גמירי לה ולהכי לא מקשה עלה וכן קלוטה לר"ע אע"ג דכמי שהונחה דמיא בזורק ד' אמות ברשות הרבים חייב ולא אמרינן כמי שהונחה תוך ד' אמות ברשות הרבים וריב"א מספקא ליה כיון דבד' אמות ברשות הרבים *) לא אמר מהלך כעומד דמי אף על גב דבעלמא כעומד דמי לבן עזאי אם חייב לבן עזאי אפילו עמד לפוש תוך ד' אמות אם לאו וכן אם לא עמד חוץ לארבע אמות כגון שנטלה אחר מידו אם אמרינן מהלך כעומד דמי חוץ לד' אמות אם לאו וכן קלוטה לרבי עקיבא אם אמר כמי שהונחה דמיא חוץ לארבע אמות אפילו קלטה אחר או כלב או שנשרפה כיון דתוך ארבע אמות לא אמרינן נראה לרשב"א לרבי יוחנן דאמר לעיל המפנה חפציו מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור לית ליה דבן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי הוה חייב וכן מוכח בהדיא בריש אלו נערות (כתובות דף לא. ושם):

מידי

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה כא סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנב סעיף א:

יג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

יד ג ד ה ו מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ד ופ"ח מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:

טו ז ח מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ח:

טז ט שם הלכה י:

יז י שם הלכה יב:

נראה דאם מהלך כעומד דמי וכלי בידו וקא אי' ושם בכלי דדמי למניח אגוז בכלי וכלי צף ע"ג המים אבל רוכב או מניח ע"ג אדם דמי לאגוז ע"ג מים [תו"י]

[ועיין תוס' מעילה יג. סד"ה בשלמא]

נושא
הגדרת מהו מצב הנחת של נוזלים שונים כמו:
· מים בבור
· שמן על גבי יין

נושא/מבנה
ב' מימרות של ר' יוחנן בענין מי שעקר בכוונה שלא להוציא אינו חייב עד שיעמוד ואח"כ יעקור כדי להוציא

נושא
המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו

מסורת הש"ס

עירובין צז: [צח.]

[עירובין צח.]

לקמן ק.

נ"ז שם עירובין עא: טבול יום פ"ב מ"ה

[רש"ל אבל עומד לכתף פטור]

כתובות לא. ע"ש עירובין כ:

לקמן לא:

[כתובות לא. עירובין צח.]

◆◆◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ר' יוחנן המפנה חפציו מזוית לזוית ונמלך: (ב) רש"י ד"ה היה טעון וכו' מזוית לזוית ומשעקר רגליו כצ"ל והיבת או מבעוד יום נמחק: (ג) ד"ה אינו חייב וכו' גופו ודאי כהנחת חפץ דמי וכו' מחשבת דגמרי' ממשכן: (ד) ד"ה פטור וכו' לפוש חייב דעמידה דתוך ד' וכו' היא כיון שהיתה לכתף: (ה) ד"ה ובן עזאי וכו' בסטיו ונעקר מסטיו ומונח:

◆◆◆

רבינו חננאל

זרק והלכה ונחה בתוך ידו של חבירו חייב. וא"ר יוחנן עמד במקומו וקיבל. כגון שורק לחבירו (כגו סה) חייב בזה שנעשית מחשבתו. נעקר ממקומו אחרי שורק שקיבלה פטור הזורק שהרי לא נצטרכה כוונתו לקבל באותו מקום ממילא באה לידו. בעי ר' יוחנן זרק ונעקר הוא ממקומו וקיבל מהו שנמצא הוא שורק הוא עצמו שקיבל. שני כוחותיו הללו שורק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו וחייב. או דילמא אפי' הכי אדם אחד הוא לא נעקר ממקום[זה]ו הנחה במקום אחר אלא מקום העקירה הוא מקום הנחה. כי שניהם כאדם אחד הן. ועלתה בתיקו. הא דא' משום ר' יוחנן הכניס ידו לחצר חבירו וקיבל מי גשמים והוציא' חייב אתינן לאוקמה כגון שקלט מי גשמים הללו ולא כשהן יורדין אלא מעל גבי הכותל משופע דנחו ע"ג הכותל כגון הא דא' בסוף עירובין בהא דתנן היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו כו' עד נח זה הספר ע"ג כותל משופע ודחינן אימור דא' רבה בספר דעביד דניח. מיא מי עבידי דניחי. ואוקמא רבא כגון שקלט מע"ג הגומא ונמצא המוציאו לרה"ר שקלט ממקום ד' רבא לטעמיה דאמר רבא מים ע"ג מים היינו הנחתן אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתו. כגון שעקר והוציא אגוזים מרה"י ונתנם ע"ג מים ברה"ר עקירה איכא הנחה ליכא. בעי רבא הוציא ונתן אגוז בכלי והכלי נתון במים מהו. בתר אגוז אזלינן והא נח חייב. או דילמא בתר כלי אזלינן והא לא נח ועלתה בתיקו. הוציא שמן ונתנן ע"ג [יין] מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן דתנן בפרק (ב' דטב"י) שמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד. ור' יוחנן בן נורי אומר שניהם חיבור לתנא קמא לא נח. לר' יוחנן בן נורי נח ככו המים שאמרנו מים ע"ג מים היינו הנחתן פי' לפוש. כגון שיגע במשוי שעליו ומתכוין לעמוד להתרוה ולנוח כדי שיסור יגיעו זה חשוב כאילו יניח המשא שעליו. וכל כי האי גונא הוי הנחה. אבל לכתף שכוונתו לתקן המשאו שעל כתיפו פטור דכמהלך דמי ולא עקר ולא הניח. הא דא"ר יוחנן המתכוון לפנות הפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור. שלא היתה עקירה בכוונה להוציאן לחוץ במקום חיוב אלא לזוית שאין שם חיוב ועיקרו באלו נערות וכבר פירשנוהו שם. פי' סטיו אצטבא. והוא איקרבי"א ועושין כי האי גוונא בפני החנויות ועל זה שנינו בחיצונה המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר. סטיו

זהו

---

*) לא ניחא למימר דלית ליה מהלך כעומד דמי בשום מקום כי הכא דהפסק סטיו חשיב כמונח דאי טעמא משום הפסק כרמלית א"כ זורק ומושיט נמי ליפטר אלא ודאי גם לרה"י או איפכא נמי אית ליה מהלך כעומד דמי לבד מד"א בר"ה הלכתא גמירי לה אבל מודה בזורק ומושיט רק במהלך פליג ש"מ טעמא לא משום הפסק כרמלית אלא משום דמהלך כעומד דמי בכל מקום והמוציא מרה"י לרה"ר כיון שנכנס לרה"ר חייב אבל עומד ברה"י ומושיט או זורק אינו חייב עד שתנוח לבן עזאי [תוס' ישנים]

גליון הש"ס תוס' ד"ה אגוז. ויד נמי איהו דמסגי תותה. תמוה לי הא בנותן גט ביד עבדה אמרינן דהוי חצר מהלכת והא הוי דומיא דידו. אע"כ דאמרינן דומיא דידו דא"א להלוך ממנו דהקונה ותמיד ידו אצלו כך בעי' חצר שאינה מהלכת ממנו דהקונה ועע"ג: